

στόμος ἐσημείωσεν ὡσαύτως περὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπὸ τῆς Ἰλιάδος. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ τοῦ Πλούταρχου διήγησις περὶ Ἀλεξάνδρου (βίω 26), καθ' ἣν ἐστὶν οὗτος ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ὀμηρικοῦ ἥρωος, καὶ ἐμακάρισεν αὐτὸν ὡς εὐράντια κήρυκα τῶν ἑαυτοῦ κατορθωμάτων τὸν Ὀμηρον, προσθέτων, ὅτι οὐδὲν πολυτελέστερον ἄλλο ἐγνώριζε νὰ θέσῃ ἐν τοῖς χρυσοῖς κιβωτίοις τοῦ Δαρείου, ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα, πηγὴν ἀνεξάντλητον σοφίας διὰ τε τοὺς ἀρχοντας καὶ τοὺς ἀρχομένους. Καὶ εἰάν ἀληθῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐξ ὅλων τῶν Ὀμηρικῶν στίχων τὸν γνωστὸν ἀμφοτέρων βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερὸς αἰχμητῆς πάντοτε ἠδέως διὰ στόματος εἶχεν, ἐπραγματοποίησεν ἀναντιρρήτως ὅ,τι ὁ Πλούταρχος λέγει· α" Ἦσθε εἰπεῖν Ὀμηρον, ὅτι τῷ αὐτῷ μέτρῳ τὴν μὲν Ἀγαμέμνωνος ἀνδραγαθίαν κεκόσμηκε, τὴν δὲ Ἀλεξάνδρου μεμάντευται. β' Ὁ Ἀριστοτέλης δὲν περιώρισε τὴν Ἀλεξάνδρου διδασκαλίαν μόνον εἰς τὰ προμηθευθέντα εἶδη τῆς μαθήσεως, ἀλλὰ προσέθηκεν ἐτι

καὶ τὴν τῆς Φυσιωγραφίας ἢ Φυσικῆς ἱστορίας κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν· α. Ἠθικὴν καὶ Πολιτικὴν, β. Φυσιωγραφίαν, Ῥητορικὴν, Ἱστορίαν καὶ Διαλεκτικὴν, γ. Μεταφυσικὴν καὶ Θεολογίαν. Παρατηρητέον, ὅτι τὴν διδασκαλίαν ἀπάντων τούτων προσεπάθει ὁ μέγας διδάσκαλος νὰ αἰσθητοποιῇ εἰς τὸν μαθητὴν δι' ἐφαρμογῆς ποικίλων παραδειγμάτων ἐκ τῆς Ἰλιάδος, καὶ ὅτι διάφορα ἐγχειρίδια συνέθεσεν εἰδικῶς διὰ τὸν διδακτικὸν σκοπὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὧν τὸν κατάλογον διέσωσε Διογένης ὁ Λαέρτιος, οἷον 1) Περὶ Βασιλείας. 2) Ἀλεξάνδρου, ἢ περὶ ἀποικιῶν. 3) Περὶ Ἀλεξάνδρου, ἢ περὶ ῥήτορος ἢ πολιτικοῦ κτλ. κτλ. Τοσαῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ Ἀλεξάνδρου ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας.

Ἐν Βερολίῳ τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1853.

N. PETRUS

Σπουδαστῆς τῆς Φιλολογίας.

Γυναῖκες Μυκόνιαι.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ (*).

Οὕτω πως διατάξας τὰ τῶν ἐκλογῶν τοῦ πρω-

(*) Παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστην νὰ μὴ λησμονῇ, ὅτι ὑπομνήματα ὀνομάζονται αἱ σημειώσεις ἐκείνων οἷτινες, ἢ ἐγένοντο ἀπόψεις τῶν πραγμάτων ὅσα ἀπομνησκονται, ἢ καὶ ὑπῆρξαν πρόσωπα ἐνεργά, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἡ ἀνάγκη ἢ βιάζουσα καὶ ἀκοντα τὸν συγγραφεὴ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὸ φορτικώτατον καὶ ἐρεθιστικὸν ἐ γ ῶ. Παρακαλῶ αὐτὸν προεπιτελεῖν νὰ ἐνθυμητῆται καὶ τότε, ὅτι τὰ ὑπομνήματα κατὰ τοῦτο διαφέρουσι τῆς ἱστορίας, καθόσον αὕτη μὲν πραγματεύεται

τεύοντος δήμου τῆς Τήνου, (1834), ἀνεχώρησα εἰς Μύκονον διὰ ν' ἀποφύγω νέας ἐνστάσεις. Τὸ πλοίαριον, ναυλωθὲν ἐπίτηδες, ἦτο ἀλιὰς μετρίου μεγέθους ὑπὸ ἐξ ἐλαυνομένη ναυτῶν. Τοιαύτη δὲ ἐπεκράτει νηνεμία, ὥστε διεπλεύσαμεν ὅλον τὸ μεταξὺ τῶν πόλεων τῶν δύο νήσων διάστημα κωπηλατοῦντες.

Ἐξηπλωμένος ἐντὸς τοῦ κύτους παρετήρουν τὸ ἐπιστημονικῶς περὶ τῶν κυρίων γεγονότων, τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν, ἐκείνη δὲ ἐμφλοχωροῦσιν ἀτάκτως εἰς λεπτομερείας, εὐτελεῖς μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον, τὰ μάλιστα ὅμως συντελοῦσας εἰς μόρφωσιν ἰδέας ἀληθοῦς περὶ τῶν πραγμάτων, τῶν προσώπων, τῶν ἐθίμων, τῶν ἡθῶν, καὶ τῶν χαρακτήρων αὐτῶν.

πλήρωμα ἀγωνιζόμενον. Ὁ κυβερνήτης, προκαθήμενος τῶν ἄλλων, εἶδε τὸ σύνθημα ἐπιφωνῶν μακρότονον Ἄ . . . ! καὶ εὐθὺς αἱ κῶπαι, δεδεμέναι διὰ τροπωτήριον, ἀνεπετάννυντο συγχρόνως, καὶ ὑποτρίζουσαι περὶ τοὺς σκαλοῦς, ἐβυθίζοντο κατὰ τὴν πλάτην ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἐβρύθμως καὶ ἰσοχρόνως, ὥστε ἤκουες ἓνα μόνον ῥῆθον. Ἡ κωπηλασία ἐξηκολούθει οὕτω πως ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ πρωτοστάτης, κύπτων βαθύταρον τοὺς ὄμους καὶ ἐλαύνων ἰσχυρότερον, εἶδεν οὕτω σιωπηλῶς νέον

Μυκονία.

σύνθημα, τὸ τῆς ἀναπαύσεως. Τότε αἱ κῶπαι ἤωρουντο ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἄνω τῆς θαλάσσης ὡς ἀλκυόνος πτέρυγες, τὸ δὲ σκασιδίον ἐταχυνάυτει ὡς πτηνόν. Μετὰ μικρὸν ὁ κυβερνήτης ἀνεφώνει ψάλλον σχεδόν • αἶθε πάλε, • καὶ ἐπανελαμβάνετο ἀπαραλλάκτως τὸ πρῶτον ἔργον. Τὴν σιωπὴν διακοπτεν ἐνίοτε ὁ θρανίτης κράζων, • θέμι, θέμι • ὁ ἔστι μεθερμηνεύμενον ὁμοῦ ὁμοῦ. Ἄλλ' ὅποια καὶ πόθεν ἢ λέξις αὕτη; Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀγνοῶ· γνωρίζω μόνον ὅτι

ἢ Μύκονος, μεταξύ πολλῶν λέξεων καὶ φράσεων ἑλληνικωτάτων καὶ χαριεστάτων, ἔχει καὶ τινὰς τῶν ὁποίων ἀδύνατον ἴσως νὰ εὕρη τις τὴν ἐτυμολογίαν. Κατασκεύασον ὅποιανδήποτε περίοδον θέλεις, καὶ ἔψον ἐντὸς αὐτῆς τὴν φράσιν *μασοῦκα κιώρα*, καὶ μὴ δίσταζε ὅτι ἡ περίοδός σου θέλει ἐντελῶς ἐννοηθῆ ὑπὸ τῶν ἐντοπίων. • *Μασοῦκα κιώρα κ' ἔφθασε, μασοῦκα κιώρα κ' ἔφαγε, μασοῦκα κιώρα καὶ εἶπε,* • καὶ καθεξῆς. Ἐνὶ λόγῳ τὸ *μασοῦκα κιώρα* εἶναι ἄλλο ἄλλας ἀρτίων πᾶν εἶδος ἐδέσματος.

Τί δὲ *μασοῦκα κιώρα*; πῶς γράφεται τουλάχιστον; οὐδεὶς γνωρίζει, οὐδ' αὐτοὶ οἱ λογιώτεροι τῆς νήσου. Ὁ Στράβων, γράφων περὶ Μυκόνου, (Βιβ. Γ'. §. 9.) αἰνίττεται διὰ τινος παροιμίας ὅτι ἐν τῇ νήσῳ τάχτη • ἀγονται ὑπὸ μίαν ἐπιγραφὴν τὰ διεσπασμένα τῆ φύσει. • *Μήπως* λοιπὸν καὶ τὸ *μασοῦκα κιώρα* εἶναι χιμαίριόν τι τέρας, ἢ, ὡς θὰ ἐλεγεν ὁ γεωγράφος, παρὰ φύσιν συγγένεια;

Φθάς εἰς Μύκονον εὔρον ὄχλον πολλὸν συνηγμένον περὶ τὸν αἰγιαλόν· εἶχον δὲ καταβῆ ἐκεῖ οὐχὶ μόνον διότι τοιαύτη ἡ συνήθεια εἰς τὰς νήσους ὁσάκις ἐρχονται ξένοι ἢ πλοῖα, ὡς εἶπον καὶ ἄλλοτε, (Πανδ. φυλ. 51. σελ. 59), ἀλλὰ καὶ διότι ἶδον σημαίαν κυμαινομένην μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τῆς ἀλιάδος μου· ὁ κυβερνήτης, εἰ καὶ σφοδρῶς ἀποτραπείς ὑπ' ἐμοῦ, δὲν συγκατένευσεν εἰς τὸ νὰ μὴ ἀναγγείλῃ μακρόθεν πρὸς τοὺς συμπατριώτας του τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι ἔφερε τὸν διευθύνοντα τὸ Αἰγαῖον. Μόλις τὸ πλοῖον ἤγγισε τὴν ἀποβάθραν, καὶ αἱ ἐπ' αὐτῆς, ἀρπάσαντές με ἀπὸ τῶν χειρῶν, ἀπὸ τῶν βραχιόνων, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης μασχάλης, με ἀπεδίωξαν ἐναέριον εἰς τὴν ξηράν.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ φιλοφρονησάτη αὕτη ὑποδεξίωσις εὐδόλως διέθρυψε τὴν φιλαυτίαν μου· οὐχὶ μόνον διότι ἀποστρέφομαι πᾶσαν ἐπίδειξιν, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ὑποδοχὴ ἔφερεν ἀσιατικόν, ἢ, ὡς ἂν ἐλεγες, δουλικὸν χαρακτῆρα. Καὶ ἐν τοῖς πράγμασι, καὶ ἰδιώται ὄντες, δὲν πρέπει πώποτε νὰ λησμονῶμεν ὅτι οἱ πρῶτοι κατ' οὐδὲν ἄλλο διαφέρουσι τῶν δευτέρων, ἢ κατὰ ταῦτο μόνον ὅτι ἐτάχθησαν διὰ νὰ φροντίζωσι περὶ τῶν συμβαλλόντων εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀρχομένων.

Ἄλλ' ἄλλη παινὴ, πολὺ δεινότερα, ἔμελλε νὰ διαδεχθῆ τὴν πρώτην· μόλις ἐτελείωσα ἀπονέμων προσησεις πρὸς τοὺς περιεστῶτας, καὶ ὑπεχρεώθην νὰ μεταβῶ, οὐχὶ εἰς τὴν εἰκίαν τὴν ὅποιαν ὠνόμασα, ἀλλ' εἰς τὸ δημοτικὸν κατάστημα, διὰ νὰ δημηγορήσω.

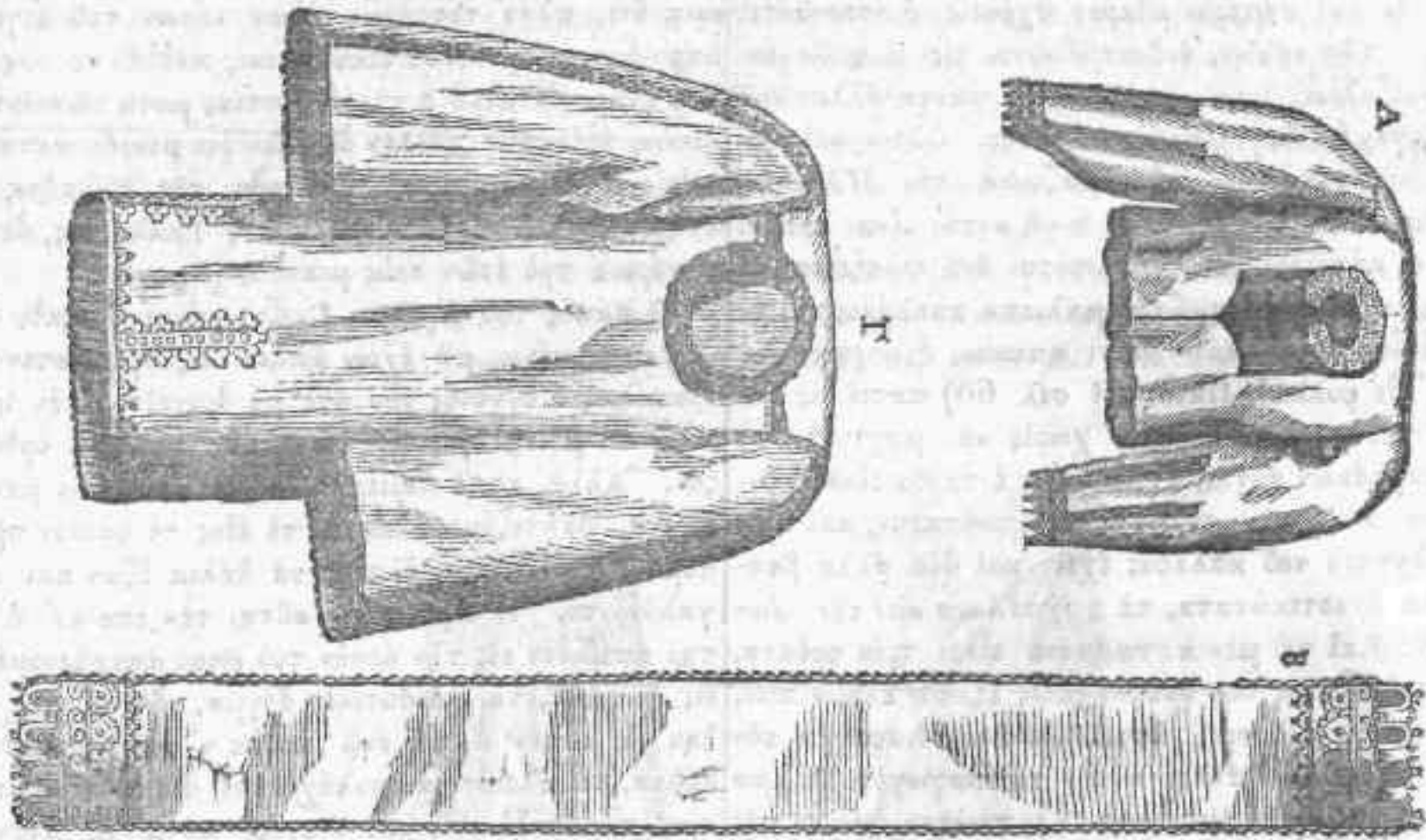
Νὰ δημηγορήσω! Τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἂν ἡ φύσις μ' ἐπλάττε ρήτορα, καὶ ἂν ἡ τέχνη ἐτελειοποιεῖ τὸ ἔργον ἐκείνης, ἀμφοιβάλλω ἂν, διατρέγων τὸ μεταξύ τῆς ἀναβάθρας καὶ τοῦ δημαργείου βραχυτάτον διάστημα, ἐν μέσῳ πλήθους συνοδοιπορῶν θορυβούντων, κρινόντων, ἐπικρινόντων καὶ συμπιεζόντων με, ἤθελον κατορθῶσαι νὰ ἐφεύρω ὑπόθεσιν λόγου, ἢ, καὶ ἂν ἐφεύρισκον αὐτὴν, ν' αὐτοτεχδιάσω εὐπροσώπως τουλάχιστον.

Κατέφυγον τότε εἰς στρατήγημά τι· εἰσελθὼν εἰς τὸ κατάστημα, ἤρχισα νὰ ἐξέστῶ ποτε καὶ ὑπὸ τί-

νος ἐκτίσθη· σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ περιέργειά μου δὲν ἤτο ἄτοπος, διότι τῶντι ἡ οἰκία εἶναι εὐρύχωρος, καὶ ἀρμόζουσα μάλιστα εἰς πόλιν ἀξιολογωτέραν τῆς Μυκόνου. Ἐφ' οὗ δὲ μὲ διηγούντο μετὰ στόμφου

ἡμέρας, τὸν παρέπεμψα εἰς τὴν αἰωνιότητα διὰ τοῦ τύπου, ὡς λόγον αὐτοσχέδιον. Ἄς μάθῃ ὁμοίως ὅτι, ἀλαζονικώτερος τῶν νέων παναθηναϊκῶν ῥητόρων, ἀνορύξας κρυφίως γωνίαν τινὰ τῆς μυκονίας γῆς, ἀπέ-

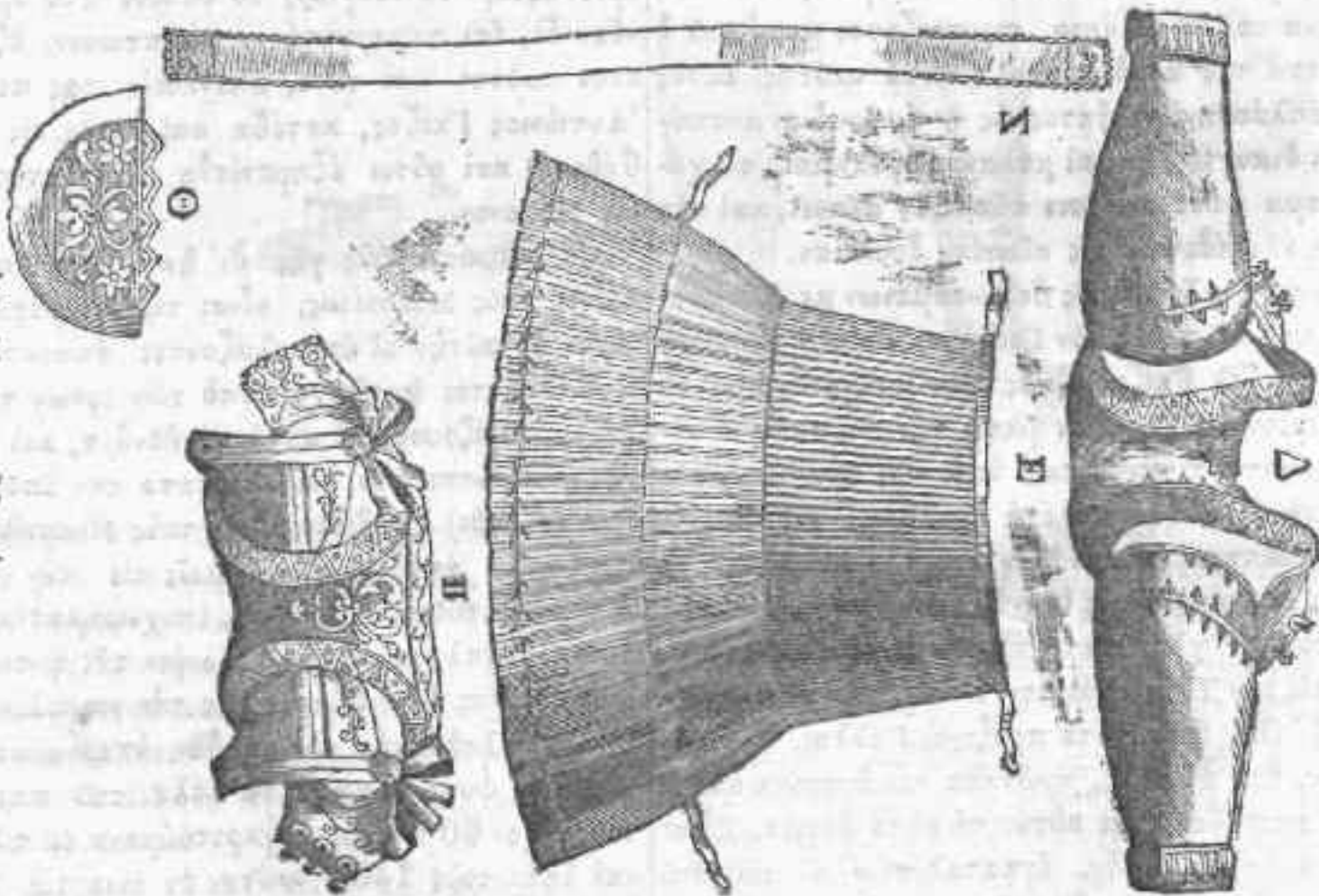
Ἐσθάρματα Μυκονίας.

ὅτι ὠκοδομήθη περὶ τὰ μέγα, ἢ τὸ τέλος, δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον, τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ὑπὸ περιφανοῦς τινος ξένου καλουμένου Κόμητος Βοϊνοδίτης Δαλματοῦ, προξένου τῆς Ῥωσίας, καὶ ὅτι περιπεσοῦσα εἰς πολλὰς περιπετεῖας ἠρημώθη, ἐγὼ οὐδόλω-

θηκα αὐτὸν ἐντὸς τάφου, ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι θέλει ποτὲ ἀνακαλυφθῆ καὶ σχολιασθῆ ὡς οἱ λόγοι τοῦ Ὑπερείδου. Τὴν συμβουλὴν ταύτην δίδω εἰλικρινῶς καὶ πρὸς τὰ ἐννευήκοντα ἐννέα καὶ ἡμισυ ἑκατοστὰ τῶν ῥητόρων τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς.

Ἐσθάρματα Μυκονίας.

προσέχων εἰς τὴν διήγησιν, ἐσχεδογράφουν κατὰ νοῦν τὸν ὀλυμπιακόν μου.

Ἴσως νομίζει ὁ ἀναγνώστης ὅτι ἐπιθεωρήσας, ἐπαυξήσας, ἢ καὶ ὄλως ἀναπλάσας αὐτὸν μετὰ τινος

Ἄρχιλοχος, (Ἀθῆν. Βιβλ. Α'. Κεφ. ιδ'.) κατηγορεῖ τοὺς Μυκονίους « ἐπὶ γλισχρότῃ καὶ πλεονεξίᾳ διὰ τὸ πένεσθαι καὶ λυπρὰν νῆσον οἰκεῖν » προσθέτων δὲ ὅτι ἐπισκέπτονται ἄκλητοι τὰ συμπό-

σια, ἀπορεί πῶς Μυκόνιος τις ὦν δύναται νὰ ᾔηται καὶ φιλόθεος.

Ἄλλ' ὁ Ἀρχίλοχος ἦτο σατυρικός καὶ κησιώτης. Οἱ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου, κατοικοῦντες γῆν στενὴν καὶ ἐντὸς στενοτάτου κύκλου ἐνεργείας περιφερόμενοι, πάλαι δὲ καὶ σήμερον μικρὰς σχέσεις διατηροῦντες μεταξὺ τῶν νήσων, ἐνδιατρίβουσιν εἰς μικρολογίας καὶ ἀντιζηλίαις, κατεχόμενοι ὑπὲρ πάντα ἄλλον ὑπὸ τοῦ λεγομένου ἐγγωρίου πνεύματος. Οὕτω καὶ σήμερον ὑπάρχει παροιμία ἀνομάζουσα τὴν Μύκονον κασίδαν. Καὶ ὅμως, ὅσω ἡ γῆ αὐτῆς εἶναι λυπρὰ, τόσω οἱ κάτοικοι τῆς διακρίνονται ἐπὶ φιλοξενίᾳ. Ἡ φιλοξενία αὐτῶν λαμβάνει μάλιστα πολλάκις καὶ ἐπικίνδυνον χαρακτῆρα· διότι σπανίως ξενοχάραχτες, (Ἴδε φυλλάδ. Πανδ. 51 σελ. 69) πατεῖ εἰς τὴν νῆσον ταύτην τῆς Κίρκης, χωρὶς νὰ μαγευθῆ ὑπὸ τῶν φαρμάκων αὐτῆς, ἅτινα ὅμως ἐνταῦθα εἶναι γλυκύτατα. Τὸ ὡραῖον φύλον εἶναι ὡραιότατον, καὶ πρὸς τὰ θέλητρα τοῦ κάλλους ἔχει καὶ δύο ἄλλα βοηθήματα δραστηκώτατα, τὰ πηγαδάκια καὶ τὸν Λωρίτην. Καὶ τὰ μὲν πηγαδάκια εἶναι τρία φρέατα, ἀπὸ τοῦ ὕδατος τῶν ὁποίων ὅστις ἐξωθεν ἐλθὼν πίνει, τοσοῦτον γοητεύεται, ὥστε δυσκόλως διαφεύγει τὸν ζυγὸν εἰς ὃν ὑποβάλλει αὐτὸν τὸ ἐπαγωγὸν βλέμμα τῶν γυναικῶν τῆς Μυκόνου. Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μου διαβάς πλησίον αὐτῶν ἴδον γραίαν ἀντλοῦσαν· μόλις δὲ μὲ παρετήρησε καὶ ἀρπάσασα τὸν κῆδον τῆς ἦλθε τρέχουσα πρὸς ἐμὲ, καὶ μὲ χεῖρας τρεμούσας, καὶ μὲ φωνὴν πάλλουσαν μὲ εἶπε· « Πιέτο, γυιέ μου, κ' ἂν ἦσ' ἐλεύθερος νὰ ἔαστοχῆς τὸν τόπον σου. » Δυστυχῶς, δι' ἐμὲ βεβαίως, ἔπιον μὲν, ἀνεχώρησα ὅμως ὅπως καὶ ὑπῆγον, ἐλεύθερος.

Ὁ δὲ Λωρίτης εἶναι εἰδός τι παιγνιάς καθ' ἣν, συναρχόμενα πολλὰ κοράσια, συμπαιζοῦσι μετὰ σοῦ ἢ μᾶλλον μετὰ τῆς καρδίας σου· ἡ ἦτα ταύτης, ἐκτὸς μόνον ἂν ἐπλάσθη ἀνάισθητος ὡς ἡ ἐμῆ, εἶναι ἀναπόφευκτος· ἡ διαυγὴς ὄψις, οἱ μέλανες ὀφθαλμοί, τὸ χάρειν μειδιάμα καταπονοῦσιν αὐτὴν ἐν ἀκαρεῖ, καὶ τὴν ἀπάγουσιν ἀλυσίδετον εἰς αἰωνίαν δουλείαν.

Μεταξὺ τῶν φιλοφρόνως δεξιωσαμένων με ἐνθυμούμαι μετὰ πολλοῦ πόθου τὸν Γεώργιον Γκίζην πρόξενον τῆς Γαλλίας. Ὁ Γκίζης αὐτός ἦτο ἀπόγονος τοῦ Βενετοῦ Ἀνδρέου Γκίζη, ὅστις μετὰ τὴν ἀπαισίαν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων, ἐλθὼν περὶ τὸ 1207 ἔτος μετὰ δυνάμεως εἰς τὸ Αἶγαϊον, κατέκτησε τὴν Τήνον καὶ τὴν Μύκονον. Εἰ καὶ γέρον, διστῆρει ὅμως ἰκανὴν ζωρότητα πνεύματος καὶ πολλὴν γλυκύτητα ἤθους. Ἐπειδὴ εἶχον ἀναγνώσει εἰς τὸν Τουρνεφόρτιον, ἐπισκεφθέντα τὴν Μύκονον τὸ 1700, ὅτι ὁ τότε πρόξενος Γάλλος, Γιαννάκης Γκίζης, ἦτο δυτικός, ἠρώτησα τὸν ἔγγονον αὐτοῦ διὰ τί δὲν ἐπρέσβευε καὶ οὕτως τὸ αὐτὸ δόγμα. Εἶναι περίεργος ὁ λόγος δι' ὃν, ἐγκαταλιπὼν ὁ υἱὸς τοῦ Γιαννάκη Γκίζη, πάπος δὲ τοῦ Ἀντωνίου, τὸ δόγμα τοῦτο, ἐνηγκαλίσθη τὸ ἀνατολικόν.

Κατὰ τὸ ἔθος τὸ ὁποῖον ἐπικράτει πρὸ τινῶν ἐτῶν εἰς τὰς νήσους ὅπου σῶζονται καὶ ἀπαδοὶ τῆς παπικῆς ἐκκλησίας, ὁσάκις συναμολογοῦντο γάμοι μετα-

ξὺ Ὀρθοδόξων καὶ Καθολικῶν, τὰ τέκνα ἐδοπτιζόντο κατὰ τὸ δόγμα ἐκείνου τῶν συζύγων εἰς οὕτως τὸ φύλον ἀνήκον· οὕτω τὰ μὲν ἄρρενα ἀνατρέφοντο εἰς τὸ θρησκευμα τοῦ πατρὸς, τὰ δὲ θήλεα εἰς τὸ τῆς μητρὸς. Ἡ συνήθεια αὕτη ἔφερε τοῦτο τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι, πλὴν τεσσάρων μόνον νήσων τοῦ Αἰγαίου ὅπου ἔμειναν δυτικαὶ οἰκογένειαι, καθ' ὅλας τὰς ἄλλας ἀναμιχθεῖσαι διὰ τῆς ἀγχιστίας μετὰ τῶν ἀνατολικῶν, ἐξέλιπον· ἤθελον δὲ ἐκλείψει μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ αἱ λοιπαί, ἐάν ἡ σύνοδος τῆς Ἑλλάδος, ἀσθηροτέρα καὶ αὐτῆς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, δὲν ἀπηγόρευε πρὸ ἐτῶν τοὺς μικτοὺς γάμους.

Ὁ πάπος τοῦ γέροντος Γκίζη, μόνος δυτικός ἐπιζῶν ἐν Μύκονῳ, μὴ ἔχων ὄριζιν, ὡς προσέθετεν εὐτραπέλως ὁ ἔγγονός του ὅτε μὲ διηγείτο τὴν ἱστορίαν, νὰ μείνῃ ἄγαμος, ἐνυμφεύθη γυναῖκα ὀρθόδοξον. Ἀλλὰ, κατὰ περίεργον σύμπτωσιν, ὅλα μὲν τὰ ἄρρενα, βαπτίζόμενα κατὰ τὸ ἔθος τὸ ὁποῖον προέπομεν, ἀπέθνησκον, ὅλα δὲ τὰ θήλεα ἔζων καὶ ἐμπαλούνοντο. Ἡ σύμπτωσις αὕτη, τὴν ὁποίαν ἡ μήτηρ ἀπέδιδεν εἰς τὴν ὄργην τοῦ Θεοῦ ἀπεχθανομένου, ὡς δυσχυρίζετο, τὸ δυτικὸν δόγμα, δὲν ἤρεσκε διόλου εἰς αὐτὴν· διότι, ἐνῶ ἔπρεπε ν' ἀποθνήσκωσι τὰ θήλεα, τὰ πλειότερα τουλάχιστον, διότι δὲν ἀγαπῶνται παραπολὺ εἰς τὰς νήσους, αὐτὰ ἐξ ἐναντίας ἤκμαζον καὶ ἐκραταιοῦντο, μετέβαινον δὲ εἰς τὴν κόλασιν, ὡς ἔλεγεν ἡ σύζυγος τοῦ Ἀντωνίου, τὰ ἄρρενα. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ προσέθη ὁ θάνατος ὥστε ὁ πατήρ, ὅστις κατ' ἀρχὰς δὲν ἐνέδιδεν εἰς τὰς παρακλήσεις καὶ τοὺς ὀδυρμοὺς τῆς ὡραίας συζύγου του, καμφθεὶς ἐπὶ τέλους διότι καὶ αὐτὸς ἐπεθύμει ν' ἀποκτήσῃ υἱόν, ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ βαπτισθῆ κατὰ τοὺς ὀρθοδόξους τὸ νεογνόν, τὸ ὁποῖον ἦτο ἄρρεν. Κατὰ νέαν δὲ, ἐτι περιεργότεραν σύμπτωσιν, ἔζησε τὸ τέκνον τοῦτο· καὶ τότε, κλονηθεὶς τὰς πεποιθήσεις ὁ Ἀντωνίος Γκίζης, κατέβη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κολυμβήθραν, καὶ οὕτω ἐξηρανίσθη πᾶν δυτικὸν σπέρμα εἰς Μύκονον.

Ἡ λυπρότης τῆς γῆς δι' ἣν ὁ Ἀρχίλοχος κατακρίνει τοὺς Μυκόνιους, εἶναι τῶντι μεγίστη· αὐξάνουσι δὲ αὐτὴν οἱ ἐπιπολάζοντες ἀπαρκταί, οἵτινες, εἰσβάλλοντες ἀμείλιχοι ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς γείτονος Τήνου, θερίζουσι καὶ αὐτὰ τὰ δένδρα, καὶ φαλακροῦσι τὴν γῆν· ὥστε τὴν φαλακρότητα τὴν ὁποίαν ὁ Στράβων (αὐτόθι) ἀποδίδει πρὸς τοὺς Μυκόνιους, πρέπει, νομίζω, ν' ἀποδώσωμεν ἡμεῖς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. Ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῆς νήσου, ἐπιχειρηματῆται καὶ φιλόπονοι, ἀναπληροῦσι τὴν ἔλλειψιν τῆς φύσεως διὰ τῆς βιομηχανίας ἐπιιδιδόμενοι εἰς τὴν ναυτιλίαν. Καὶ ἐνῶ ὁ ὅλος πληθυσμὸς αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνει τὰς πέντε χιλιάδας ψυχῶν, κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος ἔτους εἶχον 60 πλοῖα, συγκροτούμενα ἐκ τῶντων 4200, καὶ ὑπὲρ τοὺς 1400 ναύτας ἐν ἐνεργείᾳ. Σημειωτέον δὲ ὅτι δὲν διακρίνονται μόνον ἐπὶ ἐμπειρίᾳ ναυτικῇ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σπανίᾳ τιμιότητι.

Παρὰ τὸ προτέρημα τοῦτο ἔχουσι καὶ ἄλλο οὐχὶ πολλὰ σύνθητες εἰς τὸ Αἶγαϊον· εἶναι ἀνδρείοι τὸν Αὐγουστοῦ τοῦ 1823, ὃ ὑπὸ τὸν ναύαρχον Χοσρέφ

πασάν ὀθωμανικὸς στόλος, διευθυνόμενος εἰς Πάτρας καὶ τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, διέβη ἐνώπιον τῆς Μυκόνου, ὅπου ἐπλευσε μετέωρος ἐπὶ τινος ἡμέρας. Ἡ Ἄνδρος, ἡ Μήλος, καὶ ἄλλαι ἰσως νῆσοι, φοβούμεναι καὶ ὄχι ἀτόπως, ἐσπευσαν νὰ προσφέρωσι πρὸς αὐτὸν δῶρα καὶ ὑποταγὴν· ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῆς Τήνου καὶ τῆς Μυκόνου, ἀποχωρήσαντες εἰς τὰ ὄρη, ἀπεφάσισαν ν' ἀντισταθῶσιν. Ὁ Χοιρὸς παστῆς, ἐὰν ἤθελε, κατέστρεφε βεβαίως καὶ τῶν δύο νήσων τὰς πόλεις· ἀλλὰ πρὸς τοὺς προτρέποντας αὐτὸν ἀξιωματικούς νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀπεκρίθη γενναιοφρόνως, ὡς λέγει ὁ Γόρδων, «δὲν βλέπετε ὅτι εἶναι παιδιὰ; ἀφῆντα νὰ παίξωσι» (Τόμ. Β'. σελ. 60). Ὅ,τι ὅμως ἐλησμόνησε νὰ σημειώσῃ ὁ Ἄγγλος ἱστοριογράφος,

ταὶ τῆς ἦσαν ἐρυθραί· ἄλλαι δὲ ἔφερον κολόβια παραπλήσια μὲν τῶν ἐνδυμάτων τῆς Μήλου, τῆς Ἄνδρου, τῆς Ἴου, τῆς Νάξου, καὶ τῆς Ἀμοργοῦ, τῶν ὁποίων τὰς εἰκόνας ἐδημοσιεύσαμεν τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀλλὰ πλουσιώτερα, καὶ, εἰ δυνατόν, κομψότερα· ἢ ἐπὶ κεφαλίδος τῆς παρούσης διατριβῆς εἰκὼν παριστᾷ ὀλόκληρον τὸ ἐνδύμα, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς τὰ μέρη αὐτοῦ. Τὸ ὑπὸ στοιχείον Α. ὀνομάζεται *μεσογίλερον* ἐκ διαφανοῦς καὶ χρυσοῦφάντου πολλάκις ὑφάσματος, μὲν ἔτι καλύπτει τὰ στήθη· τὸ ὑπὸ στοιχείον Γ, πεποικιλμένον ἐπίσης καὶ χρυτοῦφαντον, εἶναι τὸ *ὑποκάμισον*, καταβαῖνον μέχρι γονάτων· βάλλεται δὲ μετὰ τὸ *μεσογίλερον*· τὸ ὑπὸ στοιχείον Θ. καλεῖται *στομαγικόν*, εἶναι δὲ περίχρυσον καὶ θέτεται ἐπὶ τοῦ στήθους· διὰ

Ἐνδύματα Μυκόνια.

ὅστις ἀναφέρει τὴν σταθερὰν τῶν νησιωτῶν τούτων ἀπόφασιν μετ' ἐγκωμίων, εἶναι τοῦτο, ὅτι τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ἀποδημίας τοῦ στόλου ἀπεβίβασθησαν εἰς Μύκονον, μακρὰν τῆς πόλεως, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα Ἄραβες, καὶ ὅτι οἱ κάτοικοι, ἀντιπυροβολήσαντες αὐτούς, ἐφάνευσαν ἐξ, καὶ ἀπεδίωξαν τοὺς ἄλλους· ἐφανεύθησαν δὲ καὶ ἐπληγῶθησαν δύο Μυκόνιοι.

Εἶναι περίεργα τὰ ἐνδύματ' αὐτὰ ἃ ἐφόρουσαν τὸ 1834 αἱ πρεσβύτεραι τῶν γυναικῶν τῆς Μυκόνου· καὶ ἡ μὲν γρχία, ἣτις μετ' ἐπὶ προσέφερε μετὰ τῆς περιπαθείας τὸν κάδον τῆς, ἦτο ἐνδεδυμένη ὅπως παριστάνει ἢ ἐν τῇ σελίδι 484. εἰκῶν· ἢ ὡς τὰ ἄνω ψῆλῃ καὶ στρογγύλῃ κεφαλοδέσμῃ καθὼς καὶ αἱ κάλ-

ἄλλου ὀνομάζεται *σιθησπάνι*· τὸ ὑπὸ στοιχείον Η. ἦτοι ὁ *μπούσοτος*, εἶναι τὸ περιστήθιον, φέρον καὶ χρυσοὺς καὶ ἀργυροὺς καὶ μαργαρίτας, ἔχον μὲν χειρίδας (*μπουστομάτικα*) ἐν ὄρα χειμῶνος, ὡς φαίνεται εἰς τὸ ὑπὸ στοιχ. Δ, ἀποβάλλον δὲ αὐτοὺς ἐν ὄρα θερούς· τὸ ὑπὸ στοιχείον Ε. καλεῖται *φουστάνι*· εἶναι δὲ πολύπτυγον καὶ μὲν καλύπτει τὰ γόνατα· τὰ ὑπὸ στοιχείον Ι. ἐκ λεπτοτάτου ὑφάσματος, καὶ πεποικιλμένα διὰ κεντημάτων, καλοῦνται *ἐμπροσταποδιαί*, καὶ βάλλονται ἐπὶ τοῦ φουστάνιου, διὰ δὲ τῆς πλατείας ταινίας (*μπάλιας*) ἣτις ἐξικονίζεται ὑπὸ τὸ στοιχείον Β, περιδέεται χαριέντως ἢ κεφαλῇ. Αἱ κάλ-ται καὶ αὐτῶν εἶναι ἐρυθραὶ πολλάκις, δεδεμέναι διὰ καλτοδετῶν περίχρυσων, καὶ θυσαγῶτων ὡς τὰ ὑπὸ

στοιχ. Κ. και Ζ. συνειθίζουσι δὲ νὰ φορῶσι πολλάς διὰ νὰ φαίνονται παχταίαι αἱ κνημαί των.

Τὰ ὑποδήματα ἢ αἱ κουκτοῦραι αὐτῶν εἶναι δύο εἰδῶν, ὡς φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα Α. αἱ μὲν ἄφρακτοι ὀπισθεν, αἱ δὲ φρακταί.

Σπεύδων νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς Σύραν δὲν κατώρθωσα νὰ ἐπισκεφθῶ οὔτε τὸ γνωστὸν μοναστήριον τῆς *Τουρλιανῆς*, ἐπικληθείσης οὕτω ἀπὸ τῆς παρακειμένης τοποθεσίας λεγομένης ὁ *Τουρλος*, οὔτε τὸ Παλαιό-καστρον, ἢ τὰ ερείπια ἀρχαίας πόλεως σωζόμενα ἐπὶ λόφου τερπνοῦ ἐν μέσῳ τῆς νήσου, καὶ ἀνήκοντα εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν οἰκογένειαν τοῦ Γκιζη. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ Μύκονος εἶχε πάλαι δύο πόλεις, διότι ὁ Σκύλαξ ἐν τῷ Περιπλῶ αὐτοῦ, τὴν ὀνομάζει *διπολιν*.

Ν. Δ.

ΑΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑΙ.

(Ἰδε τὸ Φυλλ. ΠΘ')

β'. Ἡ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεία τοῦ
Ῥοβέρτου Γουσκάρδου.

—ο—

Τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατείαν τοῦ Ῥοβέρτου Γουσκάρδου, συνήθως μὴ συνδεομένην μετὰ τῶν σταυροφοριῶν, θεωροῦμεν ὡς πρόδρομον αὐτῶν, διὰ τὸν ὅλως σταυροφορικὸν χαρακτῆρα τῆς ἐπιδοκιμασίας ἣν παρέσχεν αὐτῇ ὁ πάππας Γρηγόριος Ζος, καὶ διότι τὸ ἐπιχειρήμα τοῦτο κυριώτατον σκοπὸν προέθετο ὄν καὶ τὸ μὲν ὀλίγον ἐκτραχέν πολὺ μεγαλῆτερον εὐρωπαϊκὸν κίνημα.

Οἱ εἰς τὴν βόρειον Γαλλίαν, ἀπὸ τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος, κατασταθέντες Νορμαννοὶ δὲν ἀπέβαλον ὡς ἐκ τούτου τὸν μάχημον καὶ τυχοδιωκτικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα κατὰ τὴν ἐνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα, αὐτοὶ κατέκτησαν τὴν Ἀγγλίαν, αὐτοὶ τὴν κάτω Ἰταλίαν καὶ τὴν Σικελίαν. Ἐτι ἀπὸ τοῦ πρώτου ἡμίσεος τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης εἶχον ἐπέλθει εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν πολλὰ στίφη Νορμαννῶν, οἵτινες κατ' ἀρχὰς ὑπερέτησαν ὡς μισθοφόροι τοὺς βυζαντινοὺς ἐπάρχους, μετ' ὀλίγον δὲ ἐγένοντο κατὰ μικρὸν κύριοι τῆς ὠραίας ταύτης χώρας, ὠφελθέντες τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τῶν περὶ αὐτῆς ἐρίδων τῶν βυζαντινῶν καὶ τῶν Γερμανῶν αυτοκρατόρων, ἔπειτα δὲ ἀπὸ τῶν προεκτεθεισῶν πολιτικῶν ταραχῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐλῆς. Τῷ 1057, ἡ ἀρχὴ τῶν κατὰ τὴν κάτω Ἰταλίαν Νορμαννῶν περιήλθεν εἰς χεῖρας Ῥοβέρτου, τοῦ ἐπικληθέντος Γουσκάρδου, ἥτοι πανούργου, ὅστις ἦτο τῶν ὀντι ὁ πολυτροπώτατος καὶ τολμηρότατος τῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀνδρῶν καὶ κατώρθωσε νὰ ἀσφαλίσῃ καὶ νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς προτέρας τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ κατακτήσεις. Ὁ Ῥοβέρτος, θεωρῶν τοὺς δύο αυτοκρά-

τορας τοὺς περὶ τῆς κάτω Ἰταλίας ἐρίζοντας, ὡς ἐξίσου πολεμίους αὐτοῦ, ἐζήτησεν ἕτερον σύμμαχον, τὸν ἀρχιερέα τῆς Ῥώμης, ὅστις, ὁμοίως ἐχθρικῶς διακειμένος πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς μεγάλους ἐκείνους ἡγεμόνας, προθύμως ἐδέχθη τὴν συμμαχίαν τοῦ Ῥοβέρτου· καὶ ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ὡς δοῦκα οὐ μόνον τῆς Καλαβρίας καὶ τῆς Ἀπουλίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἐτι κατεχομένης Σικελίας. Ὑπὸ ταύτης δὲ τῆς ἠθικῆς δυνάμεως ἐνισχυθεὶς ὁ Ῥοβέρτος, ἀφ' ἐνός μὲν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ῥογέρου ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν διαιρεθέντων καὶ ἐξασθενησάντων Μωαμεθανῶν τὴν Σικελίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτὸς ἐξέβαλε παντάπασι ἀπὸ τῆς κάτω Ἰταλίας τοὺς βυζαντινοὺς, καὶ, γενόμενος οὕτω κύριος ἀπάσης τῆς χώρας μέχρι τῶν συνόρων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κράτους, ἐβρίψεν ἤδη βάσκανον ὀφθαλμὸν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ βυζαντινὸν κράτος.

Ὁ Ῥοβέρτος παρεσκεύασε τὸ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἐπιχειρήμα μετὰ πανουργίας πληρέστατα δικαιολογούσης τὸ ἀποδοθὲν αὐτῷ ἐπώνυμον. Καθ' ἣν ἐποχὴν, τῷ 1071, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βυζαντινοῦ θρόνου ὁ ἀσθενὴς Μιχαὴλ Ζ', ἡ ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν κατάκτησις τῆς κάτω Ἰταλίας εἶχε συμπληρωθῆ, ἡ δὲ πολιτικὴ μερίς, θριαμβεύουσα μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀλλὰ ἐλεεινῶς ἔχουσα καὶ ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς ἐπαρχίαις, ἀντὶ νὰ μελετήσῃ τὴν ἀνάκτησιν τῆς πᾶρῳ κειμένης ἐκείνης χώρας, ἐθεώρησε φρονιμώτερον νὰ συνάψῃ φιλικὰς πρὸς τὸν Ῥοβέρτον σχέσεις· καὶ πρὸς ἐμπέδωσιν αὐτῶν ἀπεφασίσθη νὰ συζευχθῆ ὁ τοῦ Μιχαὴλ υἱὸς Κωνσταντῖνος τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥοβέρτου Ἑλένη. Ἡ Ἑλένη, καὶ τοι ἀνήλικος ἐτι, εἶχε σταλῆ ἀμέσως εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐλὴν, ἵνα ἀνατραφῆ αὐτόθι μέχρι οὗ ἐλθῆ εἰς ὦραν γάμου. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ βυζαντινός, καθαιρέσας τὸν Μιχαὴλ, κατέκλεισεν αὐτὸν μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς οἰκογενείας, ἐτι δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥοβέρτου, εἰς μοναστήριον. Τοῦτο ἤθελεν ἴσως ἀρκέσει ἵνα περιποιήσῃ πρόσχημά τι νομιμότητος εἰς τὸ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιχειρήμα τοῦ Νορμαννοῦ ἡγεμόνος, ὅστις ἠδύνατο νὰ παρυστῆ ὡς σύμμαχος καὶ ἐκδικητῆς τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ συμπενήρου· ἀλλ' ὁ Ῥοβέρτος, θέλων νὰ ἐνισχυθῆ ἐτι μᾶλλον, κατέφυγεν εἰς μηχανήμα τι χαρακτηριστικώτατον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῆς ὁποίας ἡ ἱστορία ὁμοιάζει εἰς πολλὰ μυθιστορίαν μᾶλλον ἢ βίον πραγματικόν.

Αἱ μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως θρησκευτικαὶ σχέσεις δὲν εἶχον ἐτι διακοπῆ τότε ἐντελῶς, ἂν καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν σχίσμα εἶχε συμπληρωθῆ πρό τινας χρόνους. Καθὼς πολλοὶ προσκυνηταὶ τῆς δύσεως προσήρχοντο εἰς τὴν ἀνατολήν, καὶ τοι ἀπανταχοῦ μὴ εὐρίσκοντες εἰμὴ ἱερεῖς καὶ ναοὺς ὀρθοδόξους, οὕτω πολλοὶ προσκυνηταί, μάλιστα μοναχοί, ἐπορεύοντο ἐτι ἐξ Ἑλλάδος εἰς Ἰταλίαν πρὸς τοὺς αὐτόθι ἱεροὺς τόπους. Ὁ Ῥοβέρτος ἀπεφάσισε νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τῆς περιστάσεως ταύτης, καὶ, πέμψας εἰς Καλαβρίαν δύο ἐπιτηδειοτάτους καὶ πιστοὺς αὐτοῦ ἀξιωματικοὺς, παρήγγειλεν αὐτοῖς νὰ κατορθώσωσι νὰ εὕρωσι μετα-